

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

27. september 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – intellektuel ejendomsret – forordning (EF) nr. 6/2002 – artikel 20, stk. 1, litra c), artikel 79, stk. 1, og artikel 82, 83, 88 og 89 – sag om designkrænkelser – begrænsninger i EF-designets retsvirkninger – begrebet »citatojemed« – forordning (EF) nr. 44/2001 – artikel 6, nr. 1) – kompetence med hensyn til den medsagsøgte, der har sin bopæl uden for den medlemsstat, hvor retsinstansen er beliggende – den territoriale udstrækning af EF-designdomstolens kompetence – forordning (EF) nr. 864/2007 – artikel 8, stk. 2 – lovvalsregler for påstande om vedtagelse af kendelser vedrørende sanktioner og andre foranstaltninger«

I de forenede sager C-24/16 og C-25/16,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf, Tyskland) ved afgørelser af 7. januar 2016, indgået til Domstolen den 18. januar 2016, i sagerne

Nintendo Co. Ltd

mod

BigBen Interactive GmbH,

BigBen Interactive SA,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič (refererende dommer), Domstolens præsident, K. Lenaerts, som fungerende dommer i Anden Afdeling, og dommerne A. Prechal, C. Toader og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: fuldmægtig R. Schiano,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. december 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Nintendo Co. Ltd ved Rechtsanwälte A. von Mühlendahl og H. Hartwig,
- BigBen Interactive GmbH og BigBen Interactive SA ved Rechtsanwälte W. Götz, C. Onken og C. Kurtz,

* Processprog: tysk.

– Europa-Kommissionen ved T. Scharf og M. Wilderspin, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 1. marts 2017,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 20, stk. 1, litra c), artikel 79, stk. 1, og artikel 82, 83, 88 og 89 i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design (EFT 2002, L 3, s. 1), af artikel 6, nr. 1), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1) og af artikel 8, stk. 2, og artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt («Rom II-forordningen») (EUT 2007, L 199, s. 40).
- 2 Disse anmodninger er fremsat inden for rammerne af tvister mellem på den ene side Nintendo Co. Ltd (herefter »Nintendo«), der er et selskab med hjemsted i Japan, og på den anden side BigBen Interactive GmbH (herefter »BigBen Tyskland«), der er et selskab med hjemsted i Tyskland, og BigBen Interactive SA (herefter »BigBen Frankrig«), der er moderselskab til BigBen Tyskland, med hjemsted i Frankrig, vedrørende sager om designkrænkelser som følge af de sagsøgte i hovedsagernes angivelige krænkelser af de rettigheder, som Nintendo tillægges ved de EF-design, som selskabet er indehaver af.

EU-retten

Forordning nr. 44/2001

- 3 Forordning nr. 44/2001 erstattede hvad angår forholdet mellem medlemsstaterne konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, der blev undertegnet i Bruxelles den 27. september 1968 (EFT 1972, L 299, s. 32, herefter »Bruxelleskonventionen«). Den er selv blevet ophævet og erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1), der anvendes fra den 10. januar 2015. Sidstnævnte forordnings artikel 66, stk. 1, vedrørende overgangsbestemmelserne fastsætter, at den »[kun] finder [...] anvendelse på retssager, som er anlagt, på officielt bekræftede dokumenter, som er udstedt eller registreret, og på retsforlig, som er godkendt eller indgået på eller efter den 10. januar 2015«.
- 4 11. betragtning til forordning nr. 44/2001 havde følgende ordlyd:
»Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. [...]«
- 5 Denne forordnings artikel 6, nr. 1), havde følgende ordlyd:
»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:
1) såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig.«

6 Nævnte forordnings artikel 68, stk. 2, havde følgende ordlyd:

»I den udstrækning denne forordning i forholdet mellem medlemsstaterne træder i stedet for Bruxelleskonventionen, skal henvisninger til Bruxelleskonventionen forstås som henvisninger til denne forordning.«

Forordning nr. 6/2002

7 6., 7., og 22. samt 29.-31. betragtning til forordning nr. 6/2002 har følgende ordlyd:

»(6) Målene for denne retsakt, nemlig at beskytte et design i alle medlemsstaterne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan. [...]

(7) En bedre beskyttelse af industriel formgivning vil ikke alene fremme de enkelte designeres bidrag til summen af [Unionens] formåen på dette område, men også fremme innovation og udvikling af nye produkter samt investering i produktion heraf.

[...]

(22) Håndhævelsen af disse rettigheder bør reguleres af national lovgivning. Det er derfor nødvendigt i et vist omfang at indføre elementære, ensartede sanktioner i samtlige medlemsstater. Dette vil åbne mulighed for at standse designkrænkende handlinger, uanset i hvilket land håndhævelsen foretages.

[...]

(29) Det er af afgørende betydning, at de rettigheder, der tillægges ved EF-design, kan håndhæves effektivt overalt inden for [Unionen].

(30) Ved udformningen af den ordning, der skal gælde for tvister, bør »forum shopping« så vidt muligt undgås. Det er derfor nødvendigt at fastlægge klare regler for den internationale kompetence.

(31) Denne forordning er ikke til hinder for, at der på design, der er beskyttede som EF-design, anvendes love om industriel ejendomsret eller andre relevante love i medlemsstaterne, såsom dem, der vedrører designbeskyttelse opnået ved registrering, eller dem, der vedrører ikke-registrerede design, varemærker, patenter og brugsmodeller, illoyal konkurrence eller civilretligt ansvar.«

8 Denne forordnings artikel 1, stk. 3, bestemmer:

»EF-design har enhedskarakter. De har samme retsvirkninger overalt inden for [Unionen]. Et design kan kun registreres, overdrages, opgives, erklæres ugyldigt og brugen deraf forbydes med virkning for hele [Unionen]. Dette princip gælder, medmindre andet fastsættes i denne forordning.«

9 Nævnte forordnings artikel 19, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Registreringen som et EF-design giver indehaveren eneret til at bruge det pågældende design og til at forbyde tredjemand at bruge det uden indehaverens samtykke. Ved brug af det pågældende design forstås navnlig fremstilling, udbud, markedsføring, indførsel, udførsel eller brug af et produkt, som designet indgår i eller finder anvendelse på, eller oplagring af et sådant produkt med de nævnte formål.«

10 Artikel 20 i forordning nr. 6/2002, der har overskriften »Begrænsninger i EF-designets retsvirkninger«, bestemmer i stk. 1:

»De rettigheder, der er knyttet til EF-designet, kan ikke udøves i forbindelse med:

- a) handlinger, der foretages i privat og ikke-erhvervsmæssigt øjemed
- b) handlinger, der foretages i forsøgsøjemed
- c) eftergørelse i citatøjemed eller til undervisningsbrug, for så vidt sådanne handlinger er forenelige med god forretningskik og ikke i urimeligt omfang skader den normale udnyttelse af designet, og såfremt kilden angives.«

11 Denne forordnings artikel 79, stk. 1, bestemmer:

»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, finder bestemmelserne i [Bruxelleskonventionen], anvendelse på sager vedrørende EF-design og ansøgninger om registrering af EF-design samt på procedurer i sager om EF-design og nationale design, der indrømmes samtidig beskyttelse.«

12 I henhold til nævnte forordnings artikel 79, stk. 3, finder Bruxelleskonventionens artikel 2 og 4, artikel 5, stk. 1 og 3-5, artikel 16, stk. 4, og artikel 24 [...] ikke anvendelse på sager, der følger af de i samme forordnings artikel 81 omhandlede søgsmål og modkrav. Det fremgår ligeledes af artikel 79, stk. 3, at nævnte konventions artikel 17 og 18 finder anvendelse med de begrænsninger, der er fastsat i artikel 82, stk. 4, i forordning nr. 6/2002.

13 Forordningens artikel 80, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne udpeger på deres områder det mindst mulige antal nationale domstole i første og anden instans som muligt (EF-designdomstole) til varetagelse af de opgaver, der pålægges ved denne forordning.«

14 Forordningens artikel 81, litra a), bestemmer:

»EF-designdomstolene har enekompetence til at afgøre:

- a) søgsmål vedrørende krænkelse af EF-design og – for så vidt dette er tilladt efter national lovgivning – søgsmål vedrørende risiko for sådan krænkelse.«

15 Artikel 82 i forordning nr. 6/2002 fastsætter:

»1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning eller i de bestemmelser i [Bruxelles]konventionen, der finder anvendelse i henhold til artikel 79, indbringes søgsmål af den i artikel 81 nævnte art for domstolene i den medlemsstat, hvor sagsøgte har sin bopæl, eller, såfremt vedkommende ikke har bopæl i nogen af medlemsstaterne, i en hvilken som helst medlemsstat, hvor sagsøgte har forretningssted.

[...]

5. Søgsmål af den i artikel 81, litra a) og d), omhandlede art kan ligeledes indbringes for domstolene i den medlemsstat, hvor krænkelsen har fundet sted, eller hvor der er risiko for, at den vil finde sted.«

16 Forordningens artikel 83 har følgende ordlyd:

»1. En EF-designdomstol, der har kompetence i henhold til artikel 82, stk. 1-4, er kompetent med hensyn til krænkelse af EF-design, der har fundet sted, eller som der er risiko for vil finde sted i en medlemsstat.

2. En EF-designdomstol, der har kompetence i henhold til artikel 82, stk. 5, er kun kompetent med hensyn til krænkelse af EF-design, der har fundet sted, eller som der er risiko for vil finde sted i den medlemsstat, hvor domstolen er beliggende.«

17 Forordningens artikel 88, stk. 2 og 3, har følgende ordlyd:

»2. I alle spørgsmål, der ikke er omfattet af denne forordning, anvender EF-designdomstolene den nationale lovgivning, herunder den interne internationale privatret.

3. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, anvender EF-designdomstolene de retsplejeregler, der gælder for sager af samme art vedrørende en national designrettighed i de medlemsstater, hvor de er beliggende.«

18 Artikel 89 i forordning nr. 6/2002 lyder således:

»1. Finder en EF-designdomstol i en sag om designkrænkelser, at sagsøgte har krænket, eller at der er risiko for, at sagsøgte vil krænke et EF-design, træffer den, medmindre særlige grunde taler imod noget sådant, følgende foranstaltninger:

- a) en afgørelse, der forbyder sagsøgte at fortsætte de handlinger, der har krænket eller vil kunne krænke EF-designet
- b) en afgørelse om beslaglæggelse af de designkrænkende produkter
- c) en afgørelse om beslaglæggelse af de designkrænkende produkter
- d) afgørelse om andre sanktioner, der er egnede under de givne omstændigheder, og som har hjemmel i lovgivningen i den medlemsstat, hvor designkrænkelsen finder sted, eller der er risiko for, at den vil finde sted, herunder i medlemsstatens internationale privatret.

2. EF-designdomstolen træffer i overensstemmelse med sin nationale lovgivning de foranstaltninger, der har til formål at sikre overholdelse af afgørelser af den i stk. 1 omhandlede art.«

Forordning nr. 864/2007

19 Følgende fremgår af 6., 7., 13., 14., 16. og 19. betragtning til forordning nr. 864/2007:

»(6) Af hensyn til det indre markedes funktion er det nødvendigt – for at gøre udfaldet af retssager mere forudsigeligt, skabe større sikkerhed om, hvilken lov der skal anvendes, og fremme den frie bevægelighed for retsafgørelser – at lovvalgsreglerne i medlemsstaterne udpeger samme nationale lov, uanset i hvilket land den domstol, som sagen er anlagt ved, er beliggende.

(7) Denne forordnings materielle anvendelsesområde og bestemmelser bør stemme overens med [forordning nr. 44/2001] og med instrumenter vedrørende lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser.

[...]

- (13) Ensartede regler, der skal anvendes, uanset hvilken lov de udpeger, kan afværge risikoen for konkurrenceforvridninger mellem procesparter i [Unionen].
- (14) Kravet om retssikkerhed og behovet for at finde en retfærdig løsning i konkrete sager er væsentlige elementer i et område med retfærdighed. I denne forordning fastlægges de tilknytningsfaktorer, som er bedst egnet til at nå disse mål. Derfor fastlægges der i denne forordning en generel regel, men også særlige regler og i visse bestemmelser en undtagelsesklausul, som giver mulighed for at afvige fra disse regler, når det på grundlag af sagens samtlige omstændigheder er åbenbart, at et forhold uden for kontrakt oplagt har stærkere tilknytning til et andet land. Dette regelsæt skaber dermed et fleksibelt netværk af lovvalgsregler. Det giver endvidere den pågældende domstol mulighed for at behandle enkeltsager på passende vis.

[...]

- (16) Ensartede regler bør øge forudsigeligheden af retsafgørelser og sikre en fornuftig balance mellem den påstået ansvarliges interesser og den skadelidtes interesser. En tilknytning til det land, hvor den direkte skade er indtrådt (*lex loci damni*), skaber en rimelig balance mellem den påstået ansvarliges interesser og den skadelidtes interesser og afspejler tillige den moderne retsopfattelse inden for erstatningsret og den udvikling, der er sket med hensyn til objektivt ansvar.

[...]

- (19) Der bør fastsættes særlige regler for specielle skadevoldende handlinger, hvor den almindelige regel ikke gør det muligt at sikre en fornuftig balance mellem de implicerede interesser.«

20 Denne forordnings artikel 4, stk. 1, bestemmer:

»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, anvendes på en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en skadevoldende handling, loven i det land, hvor skaden indtræder, uanset i hvilket land den skadevoldende begivenhed fandt sted, og uanset i hvilket land eller hvilke lande de indirekte følger af denne begivenhed indtræder.«

21 Nævnte forordnings artikel 8, stk. 1 og 2, fastsætter:

»1. På en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, anvendes loven i det land, for hvilket beskyttelse gøres gældende.

2. På en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, der er en EF-enhedsret, anvendes for så vidt angår spørgsmål, der ikke er omfattet af den relevante fællesskabsretsakt, loven i det land, hvor krænkelsen fandt sted.«

22 Forordningens artikel 15, litra a), d) og g), har følgende ordlyd:

»Den lov, der i henhold til denne forordning skal anvendes på en forpligtelse uden for kontrakt, finder navnlig anvendelse på spørgsmål om:

- a) ansvarsgrundlag og ansvarsomfang, herunder bestemmelse af, hvilke personer der kan handle ansvarspådragende

[...]

d) hvilke forholdsregler en domstol kan træffe med henblik på at forebygge en skade eller bringe en skade til ophør eller sikre udbetaling af erstatning ifølge de beføjelser, den er tillagt ved de retsplejeregler, den er underlagt

[...]

g) ansvar for andres handlinger.«

Twisten i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

- 23 Nintendo er et multinationalt selskab, der beskæftiger sig med fremstilling og markedsføring af videospil og spilkonsoller, herunder Wii-spilkonsollen og tilbehørsartikler hertil. Selskabet er indehaver af flere registrerede EF-design vedrørende tilbehør til Wii, såsom Wii-fjernbetjeningen, tilbehøret, der kaldes »Nunchuck«, til Wii-fjernbetjeningen, som gør det muligt at styre de kompatible spil på forskellige måder, stikket, der kaldes »Wii Motion Plus«, der kan tilkobles fjernbetjeningen, og tilbehøret Balance Board, der gør det muligt for spilleren at styre spillet ved vægtskiftninger.
- 24 BigBen Frankrig fremstiller fjernbetjeningen og andet tilbehør, der er kompatibelt med Wii-spilkonsollen, og sælger dem ved hjælp af sin hjemmeside direkte til forbrugere, der befinder sig i Frankrig, Belgien og Luxembourg, samt til sit datterselskab BigBen Tyskland. Dette sidstnævnte selskab sælger de produkter, som BigBen Frankrig fremstiller, navnlig ved hjælp af sin hjemmeside til forbrugere, der befinder sig i Tyskland og Østrig.
- 25 Det fremgår af de for Domstolen forelagte sagsakter, at BigBen Tyskland ikke råder over sin egen oplagring af produkter. Det fremgår ligeledes, at selskabet videresender de ordrer, det modtager fra forbrugerne, til BigBen Frankrig. Leveringen af de angiveligt designkrænkende produkter finder derfor sted fra Frankrig. BigBen Tyskland og BigBen Frankrig anvender ligeledes billeder af produkter, der svarer til det beskyttede EF-design, som Nintendo er indehaver af, i forbindelse med den lovlige markedsføring, herunder med henblik på reklamering for visse andre produkter, som de markedsfører.
- 26 Nintendo har anført, at den markedsføring, der foretages af BigBen Tyskland og BigBen Frankrig, af visse produkter, som fremstilles af denne sidstnævnte, krænker de rettigheder, som selskabet tillægges ved de registrerede EF-design, som det er indehaver af. Nintendo er ligeledes af den opfattelse, at disse to selskaber ikke vil kunne få anerkendt retten til at anvende billeder af de produkter, der svarer til de beskyttede EF-design, med henblik på deres kommercielle aktiviteter. Derfor anlagde selskabet søgsmål ved Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf, Tyskland) mod BigBen Tyskland og BigBen Frankrig med påstand om, at det fastslås, at disse har krænket de rettigheder, der tillægges selskabet ved de nævnte design.
- 27 Denne retsinstans fastslog, at BigBen Tyskland og BigBen Frankrig havde krænket Nintendos registrerede EF-design. Retsinstansen gav imidlertid ikke medhold i søgsmålet, i det omfang det vedrørte de sagsøgte parter i hovedsagerne brug af billeder af produkter, der svarer til disse design. Nævnte retsinstans pålagde således BigBen Tyskland at ophøre med at bruge nævnte design inden for Unionens område og gav ligeledes – uden territoriale begrænsninger – medhold i Nintendos supplerende påstande om, at selskabet skal have udleveret forskellige oplysninger, regnskaber og dokumenter fra de sagsøgte i hovedsagerne, at det fastslås, at Nintendo har krav på erstatning, at det fastslås, at de omhandlede produkter skal destrueres og tilbagekaldes, og om offentliggørelse af dommen samt betaling af de af Nintendo afholdte advokatomkostninger (herefter »de supplerende påstande«).
- 28 Hvad angår BigBen Frankrig anerkendte Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf) at have international kompetence med hensyn til dette selskab og pålagde det at ophøre med at bruge det omhandlede beskyttede EF-design inden for Unionens område. For så vidt angår de

supplerende påstande begrænsede Landgericht Düsseldorf sin afgørelses udstrækning til BigBen Frankrigs adfærd i henhold til de omhandlede produkter, som selskabet leverer til BigBen Tyskland, uden at anerkende en territorial begrænsning af afgørelsens udstrækning. Retsinstansen lagde til grund, at gældende ret var lovgivningen på stedet for krænkelserne, og fastslog, at det i det foreliggende tilfælde drejede sig om tysk, østrigsk og fransk ret.

- 29 Både Nintendo og de sagsøgte i hovedsagerne har appelleret denne dom til Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf).
- 30 Til støtte for sin appel har BigBen Frankrig gjort gældende, at de tyske retsinstanser ikke er kompetente til at vedtage kendelser, der vedrører dette selskab, og som gælder i hele Unionen, og har anført, at sådanne kendelser kun gælder inden for det nationale område. Nintendo har for sit vedkommende bestridt, at sådanne kendelser begrænses til alene de produkter, der befinder sig i leveringskæden mellem de sagsøgte i hovedsagerne. Nintendo har ligeledes gjort gældende, at de sagsøgte i hovedsagerne ikke kan anerkendes en ret til inden for rammerne af deres økonomiske aktivitet og med henblik på markedsføring af deres egne produkter at bruge billeder af produkter, der svarer til Nintendos registrerede EF-design, mens de sagsøgte i hovedsagerne har anført, at en sådan brug er forenelig med forordning nr. 6/2002. Desuden har Nintendo anført, at tysk ret skal finde anvendelse på selskabets påstande vedrørende BigBen Tyskland og fransk ret på påstandene vedrørende BigBen Frankrig, i modsætning til, hvad Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf) fastslog.
- 31 Nintendo har således nedlagt påstand om, at den forelæggende ret pålægger de sagsøgte i hovedsagerne at afstå fra at fremstille, indføre, udføre, bruge eller at være i besiddelse af de omhandlede produkter inden for Unionen og/eller at gengive disse produkter, dvs. at bruge billeder af de nævnte produkter, som svarer til Nintendos EF-design inden for hele Unionens område. Nintendos påstand vedrørende ophøret med fremstillingen af de produkter, som ifølge selskabet krænker det registrerede EF-design, som Nintendo er indehaver af, vedrører kun BigBen Frankrig.
- 32 Nintendo har desuden nedlagt påstand om, at dennes supplerende påstande tages til følge.
- 33 Under disse omstændigheder har den forelæggende ret anført, for det første, at dennes internationale kompetence for så vidt angår påstandene vedrørende BigBen Frankrig kan udledes af artikel 79, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, sammenholdt med artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, med den begrundelse, at Nintendos påstande vedrørende BigBen Tyskland og BigBen Frankrig er konnekse, fordi der eksisterer en leveringskæde af de angiveligt designkrænkende produkter mellem de to sagsøgte i hovedsagerne. Den forelæggende ret har imidlertid rejst tvivl om – henset til de argumenter, der er blevet fremført for denne både af Nintendo og af BigBen Frankrig – hvorvidt rækkevidden af den dom, der er truffet af Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf) med hensyn til BigBen Frankrig, for så vidt angår Nintendos påstande, er i overensstemmelse med bestemmelserne i forordning nr. 44/2001 og nr. 6/2002.
- 34 For det andet har den forelæggende ret præciseret, at spørgsmålet om, hvorvidt og under hvilke omstændigheder en tredjemand på lovlig vis kan bruge et billede af et produkt, der svarer til et EF-design, med henblik på at gøre reklame for de produkter, vedkommende markedsfører, og som udgør tilbehør til de produkter, der svarer til et sådant registreret EF-design, er hidtil ubesvaret. En fortolkning af begrebet »citatojemed« som omhandlet i artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 er dermed nødvendig.
- 35 For det tredje har den forelæggende ret udtrykt tvivl angående den lov, der finder anvendelse på Nintendos supplerende påstande for så vidt angår begge sagsøgte i hovedsagerne, og har i denne sammenhæng navnlig rejst tvivl om rækkevidden af artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007.

36 Under disse omstændigheder har Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, som er affattet i identiske vendinger i sagerne C-24/16 og C-25/16:

- »1) Kan retten i en medlemsstat, som for så vidt angår en sagsøgt alene er kompetent i medfør af artikel 79, stk. 1, i [forordning nr. 6/2002], sammenholdt med artikel 6, nr. 1), i [forordning nr. 44/2001], fordi denne sagsøgte, som har hjemsted i en anden medlemsstat, har leveret muligvis rettighedskrænkende produkter til den sagsøgte, som har hjemsted i den pågældende medlemsstat, i forbindelse med en sag om håndhævelse af rettigheder i medfør af et EF-design træffe afgørelser mod den førstnævnte sagsøgte, som har gyldighed i hele EU og har virkning ud over de leveringsrelationer, som danner grundlag for rettens kompetence?
- 2) Skal [forordning nr. 6/2002], navnlig forordningens artikel 20, stk. 1, litra c), fortolkes således, at en tredjemand må afbilde EF-designet, hvis han vil sælge tilbehørsartikler til produkter fra designhaveren, som svarer til EF-designet? Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende: Hvilke kriterier gælder da herfor?
- 3) Hvordan bestemmes det sted, »hvor krænkelsen fandt sted« i artikel 8, stk. 2, i [forordning nr. 864/2007] i de tilfælde, hvor krænkeren:
 - a) tilbyder EF-designkrænkende produkter via [en hjemmeside], og [denne hjemmeside] – også – er henvendt til andre medlemsstater end den medlemsstat, hvor krænkeren har hjemsted
 - b) lader EF-designkrænkende produkter transportere til et andet medlemsland end det, som han har hjemsted i?

Skal den nævnte forordnings artikel 15, litra a) og g), fortolkes således, at den således fastsatte lov også finder anvendelse på andre personers medvirkenshandlinger?»

37 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 1. februar 2016 blev sagerne C-24/16 og C-25/16 forenet med henblik på den skriftlige forhandling, den mundtlige forhandling og dommen.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 38 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 6/2002, sammenholdt med artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, skal fortolkes således, at under omstændigheder, hvor den internationale kompetence for en EF-designdomstol, for hvilken der er indbragt en sag om designkrænkelse, med hensyn til den første sagsøgte er støttet på artikel 82, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 og med hensyn til den anden sagsøgte, der har hjemsted i en anden medlemsstat, er støttet på artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 79, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, med den begrundelse, at den anden sagsøgte fremstiller og leverer produkter til den første sagsøgte, som denne sidstnævnte markedsfører, kan denne retsinstans efter anmodning fra sagsøgeren vedtage kendelser med hensyn til den anden sagsøgte vedrørende foranstaltningerne i artikel 89, stk. 1, og artikel 88, stk. 2, i forordning nr. 6/2002, der ligeledes omfatter den anden sagsøgtes adfærd ud over adfærden, der er knyttet til den ovenfor nævnte leveringskæde, og som i givet fald udstrækker sig til at gælde inden for hele Unionens område.
- 39 I denne henseende skal det bemærkes, at i henhold til artikel 82 i forordning nr. 6/2002 – med forbehold af bestemmelserne i selve forordningen og de bestemmelser i Bruxelleskonventionen, der finder anvendelse – skal henvisningen til denne konvention i henhold til artikel 68, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 opfattes som en henvisning til denne forordning, idet EF-designdomstolens kompetence, der er fastsat i artikel 80, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, til at træffe afgørelser i søgsmål og om

modkrav, der er omhandlet i denne forordnings artikel 81, følger af de regler, der er fastsat direkte ved denne forordning (jf. i denne retning dom af 13.7.2017, Bayerische Motoren Werke, C-433/16, EU:C:2017:550, præmis 39).

- 40 Nævnte artikel 82, stk. 1, fastsætter, at disse søgsmål og modkrav som udgangspunkt er omfattet af den internationale kompetence for domstolene i den medlemsstat, hvor sagsøgte har sin bopæl, eller, såfremt vedkommende ikke har bopæl i nogen af medlemsstaterne, i en hvilken som helst medlemsstat, hvor sagsøgte har forretningssted.
- 41 Hvad angår artikel 82, stk. 5, indfører denne bestemmelse bl.a. en alternativ kompetence til fordel for EF-designdomstolene i den medlemsstat, hvor krænkelsen har fundet sted, eller hvor der er risiko for, at den vil finde sted.
- 42 Disse kompetenceregler udgør *lex specialis* i forhold til de regler, der er fastsat ved forordning nr. 44/2001 (dom af 13.7.2017, Bayerische Motoren Werke, C-433/16, EU:C:2017:550, præmis 39).
- 43 Det følger af artikel 79, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, at medmindre andet er fastsat i denne forordning, finder bestemmelserne i forordning nr. 44/2001 anvendelse på sager vedrørende EF-design. I denne henseende oplister artikel 79, stk. 3, de bestemmelser i forordning nr. 44/2001, som ikke finder anvendelse på sager, der er et resultat af de i artikel 81 i forordning nr. 6/2002 omhandlede søgsmål og modkrav.
- 44 Artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 er ikke blandt de i artikel 79, stk. 3, oplyste bestemmelser. *Lex specialis*, der består af de regler, som er fastsat i forordning nr. 6/2002, der er nævnt i denne doms præmis 40 og 41, indeholder i øvrigt ikke nogen yderligere præciseringer vedrørende betingelserne for anvendelsen af nævnte artikel 6, nr. 1). En EF-designdomstol som den forelæggende ret i hovedsagerne kan derfor i henhold til denne bestemmelse og med forbehold af, at de bestemmelser, som den fastsætter, skal være opfyldt, være kompetent til at træffe afgørelse i et søgsmål, der er anlagt mod en sagsøgt, som ikke har bopæl i den medlemsstat, hvor domstolen befinder sig.
- 45 Med henblik på anvendelsen af artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skal det efterprøves, om der foreligger en sådan indbyrdes sammenhæng mellem de forskellige krav, som én og samme sagsøger gør gældende mod forskellige sagsøgte, at det er ønskeligt at påkende dem samtidig for at undgå, at der træffes uforenelige afgørelser i tilfælde af, at sagerne påkendes hver for sig. For at afgørelser kan anses for uforenelige, er det ikke tilstrækkeligt, at der forekommer en divergens i løsningen af tvisterne, men at en sådan divergens ydermere skal foreligge i forhold til samme retlige og faktiske situation (dom af 21.5.2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, præmis 20 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 I denne sidstnævnte forbindelse følger det ganske vist af Domstolens praksis på patentområdet, at såfremt flere retsinstanser i forskellige medlemsstater forelægges sager om krænkelse af et europæisk patent, som er meddelt for hver af disse stater, og som er anlagt mod sagsøgte med hjemsted for disse stater på grund af forhold, der angiveligt er begået i disse stater, vil eventuelle divergenser mellem de retsafgørelser, der træffes af de pågældende retsinstanser, ikke foreligge i forhold til den samme retlige situation, eftersom enhver sag om krænkelse af et europæisk patent skal behandles på grundlag af de gældende nationale bestemmelser i hver af de stater, for hvilke det pågældende patent er meddelt. Eventuelle indbyrdes divergerende retsafgørelser kan derfor ikke betegnes som indbyrdes modstridende (dom af 13.7.2006, Roche Nederland m.fl., C-539/03, EU:C:2006:458, præmis 30-32).
- 47 Inden for rammerne af sagen for Domstolen har de sagsøgte i hovedsagerne ved henvisning til denne retspraksis bl.a. gjort gældende, at visse af de påstande, som sagsøgeren i hovedsagerne har nedlagt, som har til formål at få udleveret oplysninger, regnskaber og dokumenter fra disse sagsøgte, at få fastslået en erstatningspligt, at få de omhandlede produkter destrueret eller tilbagekaldt, at få advokatomkostningerne betalt, og at få dommen offentliggjort, afhænger af den kompetente

retsinstitans' anvendelse af bestemmelser i national ret og er derfor ikke omfattet af samme retlige situation. Som generaladvokaten har bemærket i punkt 45-52 i sit forslag til afgørelse, er sådanne påstande faktisk omfattet enten af artikel 89, stk. 1, litra d), i forordning nr. 6/2002 eller af forordningens artikel 88, stk. 2, idet hver af disse bestemmelser henviser til national ret. Heraf følger, at disse påstande ikke er selvstændigt reguleret i forordning nr. 6/2002, men er omfattet af gældende national ret (jf. i denne retning dom af 13.2.2014, H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, præmis 52-54).

- 48 Den forelæggende ret har imidlertid vurderet, at betingelsen om, at der skal foreligge samme retlige situation, er opfyldt i hovedsagerne, eftersom de påstande, som Nintendo har nedlagt for denne mod de to sagsøgte i hovedsagerne, faktisk er omfattet af samme retlige situation, bl.a. på grund af de af EF-designets afledte rettigheders enhedskarakter, og henset til den delvise harmonisering af midlerne til at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, som er indført ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (EUT 2004, L 157, s. 45, berigtiget i EUT 2004, L 195, s. 16).
- 49 Det skal i denne henseende bemærkes, at det er eneretten til at bruge EF-designet, som den pågældende er indehaver af, og til at forbyde tredjemænd enhver uautoriseret brug af dette som fastsat i artikel 19 i forordning nr. 6/2002, som denne indehaver tilsigter at beskytte ved at anlægge sag om designkrænkelser. Eftersom denne ret har samme retsvirkninger overalt inden for Unionens område, er den omstændighed, hvorefter visse kendelser, der vil kunne vedtages af den kompetente retsinstitans med henblik på at sikre håndhævelsen af denne ret, afhænger af bestemmelser i national ret, ikke relevant for så vidt angår den omstændighed, at der foreligger samme retlige situation med henblik på anvendelsen af artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001.
- 50 Hvad angår betingelsen om, at der skal være tale om den samme faktiske situation, fremgår det af anmodningerne om præjudiciel afgørelse, at den forelæggende ret har lagt den forudsætning til grund, at den omstændighed, at der foreligger leveringer af produkter, der hævdes at være designkrænkende, som er udført i første omgang af BigBen Frankrig til BigBen Tyskland og i anden omgang af denne sidstnævnte til sine kunder, gør det muligt at lægge til grund, at denne betingelse er opfyldt. Den forelæggende ret er imidlertid i tvivl om, hvorvidt kendelserne, hvis vedtagelse sagsøgeren i hovedsagerne har anmodet om, alene kan omhandle disse leveringer, som er grundlaget for den forelæggende rets kompetence, eller om de ydermere kan omhandle andre leveringer, såsom dem, der er udført alene af BigBen Frankrig.
- 51 Henset til omstændighederne i hovedsagerne, hvor en af de sagsøgte i hovedsagerne er et moderselskab og den anden dets datterselskab, som sagsøgeren i hovedsagerne har kritiseret for lignende eller identiske handlinger, der har krænkede EF-designet, og som knytter sig til identiske designkrænkende produkter, som fremstilles af moderselskabet, der på egne vegne markedsfører dem i visse medlemsstater, og som ligeledes sælger dem til sit datterselskab med henblik på, at det markedsfører dem i andre medlemsstater, skal det imidlertid bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at i tilfælde, hvor de sagsøgte selskaber, der tilhører samme koncern, har udvist den samme eller en lignende adfærd i overensstemmelse med en fælles forretningspolitik, som angiveligt er udformet af et enkelt af disse, skal anses for at udgøre samme faktiske situation (jf. bl.a. dom af 13.7.2006, Roche Nederland m.fl., C-539/03, EU:C:2006:458, præmis 34).
- 52 På denne baggrund – og henset til formålet med artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, der navnlig tilsigter at undgå risikoen for indbyrdes uforenelige afgørelser, skal den omstændighed, at der foreligger den samme faktiske situation under sådanne omstændigheder – hvis sådanne omstændigheder skulle vise sig at foreligge, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at undersøge – og når der er nedlagt påstand herom, omfatte enhver adfærd fra de forskellige sagsøgte, herunder de leveringer, moderselskabet har udført på egne vegne, og ikke begrænse sig til visse aspekter eller visse dele heraf.

- 53 Hvad angår det territoriale anvendelsesområde for kendelserne vedrørende de sanktioner og andre foranstaltninger, som sagsøgeren i hovedsagerne har anmodet om i forhold til begge sagsøgte i hovedsagerne, skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at den territoriale udstrækning af et forbud mod at krænke eller at true med at krænke et EF-varemærke i medfør af artikel 98, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker (EFT 1994, L 11, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 3288/94 af 22. december 1994 (EFT 1994, L 349, s. 83) (herefter »forordning nr. 40/94«), fastlægges ud fra såvel den stedlige kompetence hos den EF-varemærkedomstol, der nedlægger dette forbud, som den territoriale udstrækning af eneretten for den indehaver af et EF-varemærke, hvis varemærke er blevet krænket eller truet med krænkelse, således som denne udstrækning følger af forordning nr. 40/94 (dom af 12.4.2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, præmis 33).
- 54 Denne løsning kan uden videre overføres på analysen af den territoriale udstrækning af et forbud mod at fortsætte de handlinger, der har krænket eller vil kunne krænke EF-designet, der er selvstændigt reguleret i artikel 89, stk. 1, litra a), i forordning nr. 6/2002, henset til ligheden mellem bestemmelserne i forordning nr. 40/94 og nr. 6/2002, der regulerer henholdsvis retsbeskyttelsen af de rettigheder, der tillægges i henhold til EF-varemærker og EF-design.
- 55 En anderledes løsning kan heller ikke lægges til grund for så vidt angår fastlæggelsen af den territoriale udstrækning af kendelser, der afsiges af en EF-designdomstol med hensyn til påstande om andre sanktioner og foranstaltninger, såsom dem, Nintendo har anmodet om i hovedsagerne, der ikke er selvstændigt reguleret i forordning nr. 6/2002.
- 56 I denne henseende skal det bemærkes, at forordning nr. 6/2002 forfølger det mål, der er anført i 29. betragtning til forordningen om at garantere en effektiv beskyttelse af de rettigheder, der tillægges ved et EF-design, overalt inden for Unionen. Dette formål er afgørende, henset til den enhedskarakter, som sådanne EF-design har, således som det fremgår af forordningens artikel 1, stk. 3, og af den omstændighed, at de har samme retsvirkninger overalt inden for Unionen. Nævnte formål opnås inden for systemet for beskyttelse af de nævnte rettigheder som fastsat ved forordning nr. 6/2002 dels ved nogle elementære, ensartede sanktioner, der er selvstændigt reguleret i denne forordning, dels ved andre sanktioner og foranstaltninger, der reguleres af national lovgivning.
- 57 Selv om nævnte forordning i 22. betragtning hertil således åbenlyst anerkender vigtigheden af elementære, ensartede sanktioner, der – uanset i hvilket land håndhævelsen foretages – har til formål at standse designkrænkende handlinger, anerkender forordningen imidlertid – i denne betragtning, sammenholdt med 29. betragtning til samme forordning – at de foranstaltninger, der er omfattet af national ret, på samme måde bidrager til at nå dette mål.
- 58 Det er derfor nødvendigt at undersøge den territoriale udstrækning af kendelser vedrørende sanktioner og andre foranstaltninger, såsom dem, Nintendo har anmodet om i hovedsagerne, henset til de i denne doms præmis 53 anførte kriterier.
- 59 Hvad for det første angår den territoriale udstrækning af de rettigheder, som indehaveren af et EF-design i medfør af forordning nr. 6/2002 er tillagt, gælder de i princippet inden for hele Unionens område, hvor EF-designene nyder en ensartet beskyttelse og har retsvirkning (jf. analogt dom af 12.4.2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, præmis 39).
- 60 I henhold til forordningens artikel 1, stk. 3, har EF-designet nemlig enhedskarakter og har samme retsvirkninger overalt inden for Unionen. Et design kan ifølge denne bestemmelse kun registreres, overdrages, opgives, erklæres ugyldigt og brugen deraf forbydes med virkning for hele Unionen, idet dette princip og dets konsekvenser gælder, medmindre andet er fastsat i denne forordning.

- 61 Hvad for det andet angår den territoriale udstrækning af en EF-designdomstols kompetence som den i hovedsagerne omhandlede, for hvilken der er blevet anlagt en sag om designkrænkelser som omhandlet i artikel 81, litra a), i forordning nr. 6/2002, hvis kompetence i forhold til en af de sagsøgte er støttet på artikel 82, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, og for hvilken den anden sagsøgte, som ikke har bopæl i den medlemsstat, hvor nævnte domstol befinder sig, er blevet gyldigt sagsøgt i henhold til artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 79, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, skal det bemærkes, at artikel 83 i forordning nr. 6/2002 selvstændigt regulerer udstrækningen af EF-designdomstolens kompetence på området for designkrænkelser og præciserer i bestemmelsens stk. 1, at en domstol, hvis kompetence er støttet på denne forordnings artikel 82, stk. 1, 2, 3 eller 4, er kompetent til at træffe afgørelse med hensyn til krænkelser af EF-design, der har fundet sted, eller som der er risiko for vil finde sted i en medlemsstat.
- 62 Artikel 83, stk. 2, fastsætter derimod, at en EF-designdomstol, der har kompetence i henhold til forordningens artikel 82, stk. 5, kun er kompetent med hensyn til krænkelser af EF-design, der har fundet sted, eller som der er risiko for vil finde sted i den medlemsstat, hvor domstolen er beliggende.
- 63 Forordning nr. 6/2002 præciserer ikke udtrykkeligt, hvilken territorial udstrækning en EF-designdomstols kompetence bør have i en situation som den, der er beskrevet i denne doms præmis 61. Det fremgår imidlertid hverken af ordlyden af artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 eller af Domstolens praksis herom, at de domstole, hvorved der gyldigt er anlagt sag i henhold til artikel 6, nr. 1), dernæst får begrænset deres territoriale kompetence i forhold til den sagsøgte, som ikke har bopæl i den medlemsstat, hvori den domstol er beliggende, for hvilken søgsmålet er indbragt.
- 64 Det skal derfor lægges til grund, at den territoriale kompetence for en EF-designdomstol, for hvilken der er anlagt en sag om designkrænkelser i henhold til artikel 81, litra a), i forordning nr. 6/2002, under de i denne doms præmis 61 nævnte omstændigheder omfatter hele Unionens område ligeledes for så vidt angår den sagsøgte, som ikke har bopæl i den medlemsstat, hvori den domstol er beliggende, for hvilken søgsmålet er indbragt.
- 65 En sådan fortolkning er i overensstemmelse med opbygningen og formålene med forordning nr. 6/2002. På den ene side er det ifølge forordningens artikel 83 og som anført i denne doms præmis 61 og 62 kun i tilfælde, hvor en EF-designdomstol har kompetence i henhold til denne forordnings artikel 82, stk. 5, at en sådan domstols kompetence begrænser sig til krænkelser af EF-design, der har fundet sted, eller som der er risiko for vil finde sted i nævnte medlemsstat.
- 66 På den anden side vil denne fortolkning kunne garantere det formål, der består i at sikre en effektiv beskyttelse af registrerede EF-design inden for hele Unionens område, der forfølges ved forordning nr. 6/2002 (jf. i denne retning dom af 16.2.2012, *Celaya Emparanza y Galdos International*, C-488/10, EU:C:2012:88, præmis 44).
- 67 Det følger af det foregående, at det første spørgsmål skal besvares med, at forordning nr. 6/2002, sammenholdt med artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, skal fortolkes således, at under omstændigheder som de i hovedsagerne omhandlede, hvor den internationale kompetence for en EF-designdomstol, for hvilken der er indbragt en sag om designkrænkelser, med hensyn til den første sagsøgte er støttet på artikel 82, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 og med hensyn til den anden sagsøgte, der har hjemsted i en anden medlemsstat, er støttet på artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 79, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, med den begrundelse, at den anden sagsøgte fremstiller og leverer produkter til den første sagsøgte, som denne sidstnævnte markedsfører, kan denne retsinstans efter anmodning fra sagsøgeren vedtage kendelser med hensyn til den anden sagsøgte vedrørende foranstaltningerne i artikel 89, stk. 1, og artikel 88, stk. 2, i forordning nr. 6/2002, der ligeledes omfatter den anden sagsøgtes adfærd ud over adfærden, der er knyttet til den ovenfor nævnte leveringskæde, og som udstrækker sig til at gælde inden for hele Unionens område.

Det andet spørgsmål

- 68 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes således, at en tredjemand, som uden samtykke fra indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved et EF-design, bruger billeder – herunder ved hjælp af sin hjemmeside – af produkter, der svarer til sådanne design, i forbindelse med et lovligt salg af produkter, der har til formål at anvendes som tilbehør til de specifikke produkter, der hidrører fra indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved disse design, med henblik på at forklare eller vise den samlede anvendelse af de produkter, der herved sælges, og rettighedsindehaverens produkter, foretager en eftergørelse i »citatojemed« som omhandlet i artikel 20, stk. 1, litra c), og i bekræftende fald under hvilke betingelser en sådan eftergørelse kan være tilladt.
- 69 I denne henseende skal det først og fremmest bemærkes, at begrænsningen af de rettigheder, der tillægges ved EF-design, som er anført i artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002, finder anvendelse i tilfælde, hvor en tredjemands brug af sådanne beskyttede design i citatojemed udgør en »eftergørelse« af disse. En todimensional eftergørelse af en vare, der svarer til et EF-design, kan udgøre en sådan handling.
- 70 Det skal dernæst undersøges, om en sådan eftergørelseshandling er blevet foretaget i »citatojemed«. I denne forbindelse henviser artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 ikke til medlemsstaternes ret for så vidt angår begrebet »citatojemed«. Det følger imidlertid såvel af kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at ordlyden af en EU-retlig bestemmelse, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt i hele Unionen skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen ikke alene til bestemmelsens ordlyd, men ligeledes til dens kontekst og de formål, der forfølges med den ordning, som bestemmelsen er en del af (jf. bl.a. dom af 3.9.2014, Deckmyn og Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, præmis 14, og af 10.12.2015, Lazar, C-350/14, EU:C:2015:802, præmis 21).
- 71 Hvad angår ordlyden af artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 følger det af en komparativ undersøgelse af de forskellige sprogversioner af denne bestemmelse, at ordlyden divergerer, for så vidt som visse af disse versioner, navnlig den franske og den nederlandske, anvender udtrykket »illustration«, mens andre sprogversioner henviser til begrebet »citatojemed«, således som generaladvokaten har anført i punkt 74 i sit forslag til afgørelse.
- 72 I henhold til fast praksis kan en ren ordlydsfortolkning af en eller flere sprogversioner af en EU-retlig tekst med udelukkelse af andre imidlertid ikke gå forud for en ensartet anvendelse af EU-bestemmelserne, som kræver, at de bl.a. fortolkes i lyset af de versioner, der foreligger på alle sprog. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem de forskellige sproglige versioner af en EU-retlig tekst skal den pågældende bestemmelse fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med de retsforordninger, som den udgør en del af (jf. bl.a. dom af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis, og af 26.4.2017, Popescu, C-632/15, EU:C:2017:303, præmis 35).
- 73 Hvad angår formålet med forordning nr. 6/2002 skal det bemærkes, at denne i henhold til sjette og syvende betragtning hertil indfører en beskyttelse af design i alle medlemsstaterne, en bedre beskyttelse af industriel formgivning, der bl.a. fremmer innovation og udvikling af nye produkter samt investering i produktion heraf. Domstolen har ligeledes allerede præciseret, at formålet med denne forordning består i at sikre en effektiv beskyttelse af registrerede EF-design (jf. i denne retning dom af 16.2.2012, Celaya Emparanza y Galdos International, C-488/10, EU:C:2012:88, præmis 44).

- 74 De bestemmelser, der begrænser de rettigheder, der tillægges indehaverne af sådanne design i henhold til nævnte forordning, såsom forordningens artikel 20, stk. 1, litra c), skal derfor fortolkes strengt, uden at en sådan fortolkning må være til skade for den således fastsatte begrænsnings effektive virkning og tilsidesætte dens formål (jf. analogt dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 109 og 133).
- 75 Det skal i denne henseende bemærkes, at artikel 20, stk. 1, litra a), i forordning nr. 6/2002 fastsætter en begrænsning i EF-designenes retsvirkninger til fordel for handlinger, der foretages i privat og ikke-erhvervsmæssigt øjemed. Eftersom begrænsningen i EF-designets retsvirkninger, der er fastsat i artikel 20, stk. 1, litra c), er forskellig fra den begrænsning, der er fastsat i bestemmelsens litra a), skal det lægges til grund, at eftergørelseshandlingerne, som bestemmelsen henviser til, skal være foretaget i forbindelse med en forretningsmæssig aktivitet.
- 76 Hvad angår rækkevidden af begrebet »citatojemed« som omhandlet i artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 skal det bemærkes dels, at denne bestemmelse har til formål at begrænse EF-designets retsvirkninger til fordel for eftergørelseshandling, der tjener som grundlag for forklaringer eller egne kommentarer til den, der ønsker at påberåbe sig denne begrænsning. Dels – henset til formålet med forordning nr. 6/2002, der er nævnt i denne doms præmis 73 – at den omstændighed at forhindre en virksomhed, som skaber nye produkter, der skal være kompatible med eksisterende produkter, som svarer til EF-design, hvis indehaver er et andet selskab, i at anvende billeder af disse eksisterende produkter i forbindelse med lovligt salg af sine egne produkter med henblik på at forklare eller vise den samlede anvendelse af disse to kategorier af produkter vil kunne hæmme innovationen, hvilket nævnte forordning har til formål at undgå, således som generaladvokaten ligeledes har anført i punkt 75 i sit forslag til afgørelse.
- 77 En tredjemand, der lovligt markedsfører produkter, som skal anvendes sammen med specifikke produkter, der svarer til EF-design, og som eftergør disse sidstnævnte for at forklare eller vise den samlede anvendelse af de produkter, som den pågældende markedsfører, og et produkt, som svarer til et beskyttet EF-design, foretager dermed en eftergørelse i »citatojemed« i henhold til artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002.
- 78 Angående den forelæggende rets spørgsmål vedrørende betingelserne for muligheden for at gøre denne begrænsning gældende skal det bemærkes, at det fremgår af artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002, at nævnte begrænsning er betinget af overholdelsen af tre kumulative betingelser, nemlig at eftergørelseshandlingerne skal være forenelige med god forretningsskik, ikke i urimeligt omfang skade den normale udnyttelse af designet, og kilden skal angives.
- 79 Hvad for det første angår betingelsen om, at eftergørelseshandlingerne i citatojemed skal være forenelige med god forretningsskik, har Domstolen allerede fortolket udtrykket »i overensstemmelse med redelig markedsføringsskik« som omhandlet bl.a. i artikel 6, stk. 1, litra c), i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1989, L 40, s. 1) i den retning, at det udgør et udtryk for en forpligtelse til at handle på en måde, der er loyal i forhold til varemærkeindehaverens legitime interesser (dom af 17.3.2005, Gillette Company og Gillette Group Finland, C-228/03, EU:C:2005:177, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis). Denne retspraksis finder tilsvarende anvendelse med henblik på at fortolke begrebet »god forretningsskik« som omhandlet i artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002.
- 80 En eftergørelse i citatojemed eller til undervisningsbrug af beskyttede design er dermed ikke i overensstemmelse med god forretningsskik som omhandlet i nævnte bestemmelse, hvis den er sket på en måde, som kan give indtryk af, at der består en erhvervsmæssig forbindelse mellem tredjemanden og indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved nævnte design, eller når tredjemanden, som ønsker at gøre den i denne bestemmelse fastsatte begrænsning gældende i forbindelse med markedsføringen af produkter, der skal anvendes sammen med de produkter, der svarer til de beskyttede design, tilsidesætter de rettigheder, der tillægges indehaveren af designet, som er beskyttet ved artikel 19 i

forordning nr. 6/2002, eller når denne tredjemand opnår en utilbørlig udnyttelse af nævnte indehavers forretningsmæssige renommé (jf. analogt dom af 17.3.2005, Gillette Company og Gillette Group Finland, C-228/03, EU:C:2005:177, præmis 42, 43, 45, 47 og 48).

- 81 Det tilkommer de nationale retsinstanser at efterprøve, hvorvidt betingelsen om, at eftergørelse, der foretages i citatøjemed, skal være forenelig med god forretningskik, overholdes, under hensyntagen til alle de relevante omstændigheder i den foreliggende sag, især med hensyn til, hvordan det produkt, der markedsføres af tredjemanden, samlet set præsenteres.
- 82 Hvad for det andet angår betingelsen om, at eftergørelser i citatøjemed ikke i urimeligt omfang skader den normale udnyttelse af EF-designet, skal det bemærkes, at denne betingelse navnlig har til formål at forhindre, at eftergørelse i citatøjemed har en negativ påvirkning af de økonomiske interesser, som indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved EF-designene, ville kunne drage af en normal brug af disse design. Den forelæggende ret har allerede anført, at den har vurderet, at denne anden betingelse er opfyldt i forbindelse med hovedsagerne.
- 83 Hvad for det tredje angår betingelsen om at angive kilden må det konstateres, at artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 ikke foreskriver den måde, hvorpå denne angivelse skal finde sted. Som fastslået i denne doms præmis 75 har denne bestemmelse til formål at tillade brugen af EF-design i citatøjemed og til undervisningsbrug i forbindelse med en forretningsmæssig aktivitet som den i hovedsagerne omhandlede.
- 84 Under disse omstændigheder – for at opfylde betingelsen om at angive kilden – skal den angivelsesmåde, der er valgt med henblik herpå, gøre det muligt for en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet forbruger let at identificere den handelsmæssige oprindelse for det produkt, som svarer til EF-designet.
- 85 Idet angivelsen af kilden i hovedsagerne imidlertid var foretaget ved anbringelsen af et EU-varemærke, der tilhører indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved de beskyttede EF-design, tilkommer det ligeledes den forelæggende ret at afgøre, om en sådan angivelse er i overensstemmelse med varemærkereglene.
- 86 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes således, at en tredjemand, som uden samtykke fra indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved et EF-design, bruger billeder – herunder ved hjælp af sin hjemmeside – af produkter, der svarer til sådanne design, i forbindelse med et lovligt salg af produkter, der har til formål at anvendes som tilbehør til de specifikke produkter, der hidrører fra indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved disse design, med henblik på at forklare eller vise den samlede anvendelse af de produkter, der herved sælges, og rettighedsindehaverens produkter, foretager en eftergørelse i »citatøjemed« som omhandlet i artikel 20, stk. 1, litra c), idet en sådan handling således er tilladt i henhold til denne bestemmelse, for så vidt som den opfylder de tre kumulative betingelser, der er fastsat heri, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.

Det tredje spørgsmål

- 87 Indledningsvis skal det for det første bemærkes, at den forelæggende ret har præciseret, at det tredje spørgsmål alene rejses i tilfælde af, at den må konstatere, at BigBen Tyskland og BigBen Frankrig har krænket de rettigheder, der tillægges Nintendo ved EF-designene, for det første på grund af fremstillingen, tilbuddet om markedsføringen, udførslen, indførslen og opbevaringen af de produkter, som de markedsfører, eller for det andet på grund af brugen af billeder af de produkter, som svarer til de nævnte design, i forbindelse med markedsføringen af de produkter, som de udbyder til salg.

- 88 Selv om det er korrekt, at den forelæggende ret endnu ikke har truffet afgørelse om, hvorvidt der foreligger en krænkelse af de rettigheder, som sagsøgeren i hovedsagerne tillægges ved EF-designene, kan det imidlertid ikke lægges til grund, i modsætning til, hvad Europa-Kommissionen har anført, at det tredje spørgsmål af denne grund må afvises. Det tilkommer således alene de nationale retsinstanser, for hvilke tvisten verserer, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere såvel, om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at de kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, de forelægger Domstolen. I øvrigt er konstateringen af en sådan krænkelse i hovedsagerne ikke rent hypotetisk (jf. i denne retning dom af 4.5.2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, præmis 24).
- 89 For det andet skal det præciseres, at det tredje spørgsmål kun er rettet mod de af sagsøgeren i hovedsagerne anmodede sanktioner og foranstaltninger, som er anført i denne doms præmis 47, og som ikke er selvstændigt reguleret i artikel 89, stk. 1, litra a)-c), i forordning nr. 6/2002.
- 90 For det tredje er dette spørgsmål rejst på grundlag af den forudsætning, at artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 finder anvendelse på en situation som den i hovedsagerne omhandlede. Den forelæggende ret har således rejst tvivl om fortolkningen af udtrykket »det land, hvor krænkelsen fandt sted« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, under omstændigheder som de i hovedsagerne omhandlede, hvor flere krænkelse, der er begået i forskellige EU-medlemsstater, foreholdes alle de sagsøgte i hovedsagerne. Den forelæggende ret ønsker ligeledes oplyst, om den lov, der udpeges i henhold til denne bestemmelse, finder anvendelse på medvirkenshandlinger i henhold til artikel 15 i forordning nr. 864/2007.
- 91 I denne henseende skal det først og fremmest bemærkes, at i henhold til ordlyden fastsætter artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007, at på en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, der er en EF-enhedsret, anvendes for så vidt angår spørgsmål, der ikke er omfattet af den relevante EU-retsakt, loven i det land, hvor krænkelsen fandt sted.
- 92 De sanktioner og foranstaltninger, der i hovedsagerne er blevet anmodet pålagt de sagsøgte i hovedsagerne, og som er genstanden for det tredje spørgsmål, findes ganske vist blandt de sanktioner og foranstaltninger, der er omfattet af artikel 88, stk. 2, og artikel 89, stk. 1, litra d), i forordning nr. 6/2002 (jf. i denne retning dom af 13.2.2014, H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, præmis 52-54).
- 93 Men disse bestemmelser regulerer ikke selvstændigt disse sanktioner og foranstaltninger, men henviser, som det er anført i denne doms præmis 47 og 89, til medlemsstaternes ret, som de udpeger, herunder deres internationale privatret. I det omfang medlemsstaternes internationale privatret med undtagelse af Kongeriget Danmark for så vidt angår de gældende regler for lovvalg på det civil- og handelsretlige område, på forpligtelser uden for kontrakt, herunder sådanne forpligtelser, der udspringer af en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, der er en EF-enhedsret, er blevet harmoniseret ved vedtagelsen af forordning nr. 864/2007 (jf. i denne retning dom af 21.1.2016, ERGO Insurance og Gjensidige Baltic, C-359/14 og C-475/14, EU:C:2016:40, præmis 37), skal denne henvisning, for så vidt som den vedrører den internationale privatret, dermed opfattes som en henvisning til bestemmelserne i denne forordning.
- 94 Hvad angår udtrykket »det land, hvor krænkelsen fandt sted« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 indeholder dette udtryk ingen henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge udtrykkets betydning og rækkevidde, hvorfor ordlyden af en sådan bestemmelse i EU-retten i overensstemmelse med den i denne doms præmis 70 nævnte retspraksis normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen, som skal søges under hensyntagen til bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende forordning, som den indgår i.

- 95 Det skal i denne henseende bemærkes, at ordlyden af artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 i den franske sprogversion henviser til loven i det land, hvor »denne ret er blevet krænkelse«. En sådan ordlyd gør det ikke muligt at fastlægge, om dette udtryk indebærer en aktiv handling fra ophavsmanden til krænkelsen i det land, der således udpeges, bortset fra det sted, hvor krænkelsen har retsvirkninger. Andre sprogversioner af denne bestemmelse, såsom den spanske, den tyske, den italienske, den litauiske, den nederlandske, den portugisiske, den slovenske og den svenske, er derimod mere udtrykkelige i denne henseende, idet de henviser til loven i det land, hvor »krænkelsen skete«. Det samme gælder for den engelske version, der henviser til loven i det land, »hvor krænkelsen blev begået«.
- 96 For så vidt angår den almindelige opbygning og den sammenhæng, som artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 indgår i, fremgår det af 16. betragtning til denne forordning, at ensartede regler bør øge forudsigeligheden af retsafgørelser og sikre en fornuftig balance mellem den påstået ansvarliges interesser og den skadelidtes interesser. Til dette formål indfører nævnte forordning som et generelt princip reglen *lex loci damni*, der er fastsat i forordningens artikel 4, stk. 1, ifølge hvilken den lov, der finder anvendelse på en forpligtelse uden for kontrakt, er loven i det land, hvor skaden er indtrådt.
- 97 Som det fremgår af 19. betragtning til forordning nr. 864/2007, har EU-lovgiveren imidlertid anerkendt, at der bør fastsættes særlige regler for specielle skadevoldende handlinger, hvor den almindelige regel ikke gør det muligt at sikre en fornuftig balance mellem de implicerede interesser, idet nævnte forordnings artikel 8, stk. 2, udgør en sådan regel på området for forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, der er enhedsrettigheder.
- 98 Heraf følger, at for så vidt som artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 fastsætter et specifikt tilknytningskriterium, der er forskellig fra det generelle princip om *lex loci damni*, der er fastsat i denne forordnings artikel 4, stk. 1, skal dette kriterium vedrørende loven »i det land, hvor krænkelsen fandt sted«, opfattes som adskilt fra kriteriet om det land, »hvor skaden indtræder«, der er fastsat i forordningens artikel 4, stk. 1. Følgelig skal udtrykket »det land, hvor krænkelsen fandt sted« som omhandlet i samme forordnings artikel 8, stk. 2, fortolkes således, at det omfatter landet for det sted, hvor den skadevoldende begivenhed fandt sted, dvs. det land, på hvis område krænkelsen er begået.
- 99 Det skal dog nævnes, at sager om krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er karakteriseret ved at være særligt komplekse, således som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 64 i sit forslag til afgørelse. Det er ikke sjældent, at den samme sagsøgte foreholdes adskillige krænkelse, således at flere steder – i forhold til stedet, hvor den skadevoldende begivenhed har fundet sted – ville kunne udgøre det relevante tilknytningspunkt med henblik på at fastlægge, hvilken lov der finder anvendelse.
- 100 For det første giver den ret, der tillægges ved et EF-design i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i forordning nr. 6/2002, og som det er anført i denne doms præmis 49, således indehaveren heraf en eneret til at bruge det pågældende design og til at forbyde tredjemand at bruge det uden indehaverens samtykke. Ved »brug« af det pågældende design forstås navnlig fremstilling, udbud, markedsføring, indførsel, udførsel eller brug af et produkt, som designet indgår i eller finder anvendelse på, eller oplagring med de nævnte formål.
- 101 For det andet er intellektuelle rettigheder med enhedskarakter beskyttet inden for hele Unionens område, idet krænkelse kan udføres i mange medlemsstater, hvilket således ville gøre det meget lidt forudsigeligt, hvilken materiel lov der finder anvendelse på spørgsmål, som ikke er selvstændigt reguleret i det relevante EU-instrument.
- 102 Domstolen har imidlertid allerede præciseret, at forordning nr. 864/2007 i henhold til 6., 13., 14. og 16. betragtning hertil har til formål at gøre udfaldet af retssager mere forudsigeligt, at skabe større retssikkerhed i forhold til, hvilken lov der skal anvendes, og at sikre en ensartet anvendelse af forordningen i alle medlemsstaterne (dom af 17.11.2011, Homawoo, C-412/10, EU:C:2011:747,

præmis 34). Desuden har EU-lovgiveren, som det fremgår af 16. og 19. betragtning til forordning nr. 864/2007, ved indførelsen af de tilknytningskriterier, der er fastsat i denne forordning, ønsket at skabe en rimelig balance mellem den påstået ansvarliges interesser og den skadelidtes interesser. Derfor skal det tilknytningskriterium, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 8, stk. 2, fortolkes under hensyntagen til de ovenfor nævnte formål og kendetegnene ved det område, i sammenhæng med hvilket det forventes at finde anvendelse.

- 103 Henset til disse formål er det i tilfælde, hvor samme sagsøgte foreholdes forskellige krænkelse, der er omfattet af begrebet »brug« som omhandlet i artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, der er begået i forskellige medlemsstater, for at identificere den skadevoldende begivenhed ikke nødvendigt at henviser til hver krænkelse, men at foretage en overordnet vurdering af nævnte sagsøgtes adfærd med henblik på at fastlægge det sted, hvor den oprindelige krænkelse, der ligger til grund for den adfærd, som den pågældende foreholdes, blev begået eller risikerede at blive begået.
- 104 En sådan fortolkning gør det muligt for den forelæggende ret med lethed at identificere, hvilken lov der finder anvendelse, idet den gør brug af ét enkelt tilknytningskriterium, der angår det sted, hvor den krænkelse, som er udgangspunktet for adskillige handlinger, der foreholdes en sagsøgt, er blevet begået eller risikerede at blive begået, i overensstemmelse med de i denne doms præmis 102 anførte formål. Denne fortolkning gør det ligeledes muligt at garantere forudsigeligheden af den lov, der således er udpeget, for alle parterne i tvister vedrørende krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen.
- 105 Den forelæggende ret har desuden rejst visse spørgsmål om, hvorledes det fastlægges, hvilken lov der finder anvendelse i henhold til artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 under omstændigheder som de i hovedsagerne omhandlede.
- 106 Den forelæggende rets første hypotese omhandler en situation, hvor en erhvervsdrivende foreholdes at have udbudt produkter til salg, der hævdes at være designkrænkende, uden samtykke fra indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved EF-designene, ved hjælp af sin hjemmeside, idet denne hjemmeside er tilgængelig for forbrugere, der befinder sig i andre medlemsstater end den, hvor ophavsmanden til krænkelsen har hjemsted.
- 107 Det skal i denne henseende præciseres, at den handling, hvorved en aktør – der anvender e-handel på sin hjemmeside, der henvender sig til forbrugere, som befinder sig i flere medlemsstater – udbyder produkter til salg i strid med de rettigheder, der tillægges ved EF-designene, som det er muligt at se på skærmen og bestille ved hjælp af nævnte hjemmeside, udgør et tilbud om salg af sådanne produkter. En sådan aktør udbyder og markedsfører således som omhandlet i artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 produkter, der hævdes at være designkrænkende, på sin hjemmeside, da en sådan adfærd er omfattet af begrebet »brug« som omhandlet i denne bestemmelse.
- 108 Under sådanne omstændigheder skal det imidlertid lægges til grund, at den skadevoldende begivenhed består i en aktørs adfærd i forbindelse med at udbyde de angiveligt designkrænkende produkter til salg, bl.a. ved at lægge et salgstilbud online på vedkommendes hjemmeside. Det sted, hvor den skadevoldende begivenhed fandt sted som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007, er dermed der, hvor denne aktør iværksatte processen for online salgstilbud på den hjemmeside, som tilhørte den pågældende aktør.
- 109 Hvad angår den forelæggende rets anden hypotese, hvorved den rejser spørgsmål om, hvilken lov der finder anvendelse, når en aktør – i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende har hjemsted – transporterer de produkter, som hævdes at krænke rettigheder, der er beskyttet ved EF-design, ved hjælp af en tredje erhvervsdrivende, skal det fremhæves på linje med det, der er anført i denne doms præmis 103, at det for at identificere den skadevoldende begivenhed som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 ikke er nødvendigt at henviser til hver individuel krænkelse,

der foreholdes en sagsøgt, men at foretage en overordnet vurdering af nævnte sagsøgtes adfærd med henblik på at fastlægge det sted, hvor den oprindelige krænkelse, der ligger til grund for den adfærd, som den pågældende foreholdes, blev begået eller risikerede at blive begået af denne.

- 110 Hvad endelig angår den forelæggende rets spørgsmål om, hvilken lov der finder anvendelse på medvirkenshandlinger, må det konstateres, at den forelæggende ret ikke har fremlagt de grunde, der har givet den anledning til at rejse tvivl om fortolkningen af artikel 15 i forordning nr. 864/2007, hvilket ville gøre det muligt for Domstolen at give et brugbart svar på dette spørgsmål, hvorfor dette i henhold til artikel 94 i Domstolens procesreglement derfor afvises.
- 111 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 864/2007 skal fortolkes således, at udtrykket »det land, hvor krænkelsen fandt sted« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter landet for det sted, hvor den skadevoldende begivenhed fandt sted. I tilfælde, hvor samme sagsøgte foreholdes forskellige krænkelse, der er begået i forskellige medlemsstater, er det for at identificere den skadevoldende begivenhed ikke nødvendigt at henvise til hver krænkelse, men at foretage en overordnet vurdering af nævnte sagsøgtes adfærd med henblik på at fastlægge det sted, hvor den oprindelige krænkelse, der ligger til grund for den adfærd, som den pågældende foreholdes, blev begået eller risikerede at blive begået af denne.

Sagsomkostninger

- 112 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

- 1) **Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design, sammenholdt med artikel 6, nr. 1), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, skal fortolkes således, at under omstændigheder som de i hovedsagerne omhandlede, hvor den internationale kompetence for en EF-designdomstol, for hvilken der er indbragt en sag om designkrænkelser, med hensyn til den første sagsøgte er støttet på artikel 82, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 og med hensyn til den anden sagsøgte, der har hjemsted i en anden medlemsstat, er støttet på artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 79, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, med den begrundelse, at den anden sagsøgte fremstiller og leverer produkter til den første sagsøgte, som denne sidstnævnte markedsfører, kan denne retsinstans efter anmodning fra sagsøgeren vedtage kendelser med hensyn til den anden sagsøgte vedrørende foranstaltningerne i artikel 89, stk. 1, og artikel 88, stk. 2, i forordning nr. 6/2002, der ligeledes omfatter den anden sagsøgtes adfærd ud over adfærden, der er knyttet til den ovenfor nævnte leveringskæde, og som udstrækker sig til at gælde inden for hele Den Europæiske Unions område.**
- 2) **Artikel 20, stk. 1, litra c), i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes således, at en tredjemand, som uden samtykke fra indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved et EF-design, bruger billeder – herunder ved hjælp af sin hjemmeside – af produkter, der svarer til sådanne design, i forbindelse med et lovligt salg af produkter, der har til formål at anvendes som tilbehør til de specifikke produkter, der hidrører fra indehaveren af de rettigheder, der tillægges ved disse design, med henblik på at forklare eller vise den samlede anvendelse af de produkter, der herved sælges, og rettighedsindehaverens produkter, foretager en eftergørelse**

i »citatojemed« som omhandlet i artikel 20, stk. 1, litra c), idet en sådan handling således er tilladt i henhold til denne bestemmelse, for så vidt som den opfylder de tre kumulative betingelser, der er fastsat heri, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.

- 3) Artikel 8, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (»Rom II-forordningen«) skal fortolkes således, at udtrykket »det land, hvor krænkelsen fandt sted« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter landet for det sted, hvor den skadevoldende begivenhed fandt sted. I tilfælde, hvor samme sagsøgte foreholdes forskellige krænkelser, der er begået i forskellige medlemsstater, er det for at identificere den skadevoldende begivenhed ikke nødvendigt at henvise til hver krænkelse, men at foretage en overordnet vurdering af nævnte sagsøgtes adfærd med henblik på at fastlægge det sted, hvor den oprindelige krænkelse, der ligger til grund for den adfærd, som den pågældende foreholdes, blev begået eller risikerede at blive begået af denne.

Underskrifter